

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobce: **MUDr. J. K.**
bytem XXX
zastoupen JUDr. Alicí Hejzlarovou, LL.M., MBA., advokátkou
se sídlem Urxova 430/3, Praha 8

proti

žalovanému: **náčelník Generálního štábu Armády České republiky**
se sídlem nám. Svobody 471/4, Praha 6

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne XXX, č. j. XXX

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů v řízení.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí ředitele agentury personalistiky Armády České republiky ze dne XXX, sp. zn. XXX, jehož výrokem I. byl žalobce na vlastní žádost propuštěn dnem XXX ze služebního poměru vojáka z povolání, výrokem II. bylo žalobci uloženo uhradit České republice – Ministerstvu obrany náhradu nákladů spojených se studiem v celkové výši XXX do 60 dnů od propuštění, a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.

II. Žaloba.

1. Žalobce v žalobě popsal průběh správního řízení a podrobně poukázal zejména na své odvolání ze dne XXX a vyjádření v průběhu odvolacího řízení před vydáním rozhodnutí ze dne XXX, ve znění doplnění ze dne XXX (dále též „vyjádření v odvolacím řízení“), v němž identifikoval svědky, jejichž svědecké výpovědi navrhol doplnit. Zdůraznil, že v odvolání i ve vyjádření v odvolacím řízení rozporoval zejména platnost dohody o zvýšení vzdělání ve specializačním vzdělávání ze dne XXX, ve znění dodatku ze dne XXX (dále též „specializační dohoda“) pro absenci náležitosti dle § 60 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání (dále též „ZVP“). Žalobce žalobou brojil proti výroku II. prvostupňového rozhodnutí o stanovení povinnosti žalobci uhradit náklady spojené se studiem dle § 145 odst. 1 písm. l) ZVP v celkové výši 1 170 000 Kč do 60 dnů od propuštění.
2. Žalobce dále tvrdil, že se žalobou napadené rozhodnutí nedostatečně vypořádalo s jeho odvolacími námitkami, což souvisí s nedostatečně zjištěným skutkovým stavem ve smyslu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Žalovaný neuvedl v rámci své pravomoci řízení a prvostupňové rozhodnutí do souladu s právními předpisy, ale naopak pokračoval ve svévolném a protiprávním výkladu právních předpisů, tím žalobce zkrátil na jeho právech. Uvedené prokazuje jednostranný a účelový postup v rozhodování žalovaného.
3. Konkrétně v *prvním žalobním bodu* namítal, že specializační dohoda neobsahovala uvedení druhu nákladů, které bude žalobce jako voják povinen uhradit, nesplní-li svůj závazek setrvat ve služebním poměru ve smyslu § 60 odst. 2 písm. c) ZVP (dále jen „druhy nákladů“), ani druhy nákladů a celkovou částku nákladů, které bude zaměstnanec povinen uhradit zaměstnavateli, pokud nesplní svůj závazek setrvat v zaměstnání ve smyslu § 234 odst. 3 písm. c) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „zákoník práce“). Dle žalobce musí být jednotlivé druhy nákladů výslovně uvedeny, není možné pouze odkázat na jednotlivá ustanovení vyhlášky, která druhy nákladů rovněž nestanovuje a pouze se vypořádává s určením výše náhrady a doby, po kterou měl být žalobce povinen ve služebním poměru setrvat. I kdyby připustil, že by určení druhů nákladů mohlo být řešeno odkazem, tak v dohodách o zvýšení vzdělání nebylo na vyhlášku č. 265/1999 Sb., kterou se stanoví doba setrvání ve služebním poměru u vojáků z povolání (dále jen „vyhláška“), v rámci stanovení druhu nákladů dostatečně odkázáno. Poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 14. 4 2005, sp. zn. I.ÚS 625/03, dle kterého je základním principem výkladu smluv prioritou výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, a rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 30. 1. 2014, č. j. 3 Ads 30/2013-23, podle něž musí být z příslušné dohody daná náležitost zřejmá. S poukazem na § 60 odst. 2 ZVP považoval za zřejmé, že se zákonodárce domáhal výslovného označení jednotlivých náležitostí včetně

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

druhů nákladů. Není tak možné v dohodě pouze odkázat na jednotlivá ustanovení vyhlášky. Neobsažení takovýchto informací je v rozporu se zákonem a jako takové zakládá neplatnost dohod.

4. Podstatou *druhého žalobního bodu* je nesouhlas žalobce s argumentací žalovaného stran koncentrace řízení dle § 82 odst. 4 věta první správního řádu. S ohledem na jednotnost správního řízení nebyly jeho důkazní návrhy učiněny po koncentraci řízení. K tomu poukázal na rozsudek NSS ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 As 7/2011-48, a rozsudek téhož soudu ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008-115, a citoval z nich. Podotkl, že ač bylo řízení o propuštění ze služebního poměru na žádost, povinnost úhrady dle § 60 odst. 2 písm. c) ZVP byla uložena z moci úřední. Ustanovení § 82 odst. 4 správního řádu neměla být dle judikatury správních soudů aplikováno, a byl oprávněn navrhnout i důkazy v prvostupňovém řízení nenavržené. K tomu poukázal na rozsudek NSS ze dne 25. 7. 2019, č. j. 1 Azs 181/2018-29, a citoval z něj. Žalovaný pochybil, pokud neprovedl výsledky svědků k prokázání tak zásadní skutečnosti, jako je rozpor s dobrými mravy a nátlakové jednání, které mohou způsobit neplatnost specializační dohody. K dobrým mravům poukazoval na § 580 OZ s tím, že se žalovaný s absencí smluvní volnosti a rozporem s dobrými mravy nevypořádal. Dále poukázal na § 159 odst. 3 správního řádu stran uzavření veřejnoprávní smlouvy, důvodovou zprávu k tomuto zákonu a subsidiární použití § 6 odst. 1, 2 a § 1725 občanského zákoníku. Žalobce tvrdil neplatnost specializační dohody pro okolnosti jejího podpisu, kdy byl společně s dalšími vojáky z povolání ve shodném postavení vystaven nátlaku ze strany nadřízených, aby podepsali specializační dohody. Stalo se na společné schůzi v aule, kdy jim bylo sděleno, že pokud tyto dohody v den složení státních zkoušek neuzavřou, budou zařazeni na služební místa neodpovídající jejich dosaženému vzdělání. Pro žalobce, jako čerstvého absolventa vázaného závazkem k Armádě ČR, se tato situace jevila bezvýhodně, kdy buď měl uzavřít nejasnou a neplatnou specializační dohodu nebo vykonávat činnost zcela neodpovídající dosaženému vzdělání, které jej stálo nesmírné úsilí v oboru, jež je pro něj životním posláním. Dále poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. II. ÚS 1774/14-1, a citoval z něj. Žalovaný postupoval protiprávně, jak v průběhu správního řízení, neboť porušil zásadu materiální pravdy a neumožnil žalobci výkon jeho procesních práv, tak v jednání předcházejícímu uzavření specializační dohody. Žalovaný zároveň pochybil, když tak zásadní skutečnost, jako je zejména nátlakové jednání, nikterak blíže neproověřil, potažmo následně nevyvodil příslušné důsledky.
5. Žalobce žádal, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného.

6. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uváděl obdobně jako v odůvodnění svého rozhodnutí. Ve vztahu k prvnímu žalobnímu bodu konstatoval, že žalobce v podstatě opakuje argumentaci, která již byla uplatněna v odvolacím řízení. V rozhodnutí vysvětlil, že je z textu předmětné dohody jednoznačné, že se odkazuje na vyhlášku a stanovuje, jakou celkovou částku je voják povinen uhradit, pokud nesplní svůj závazek setrvání ve služebním poměru po ukončení studia, namísto neurčitého stanovení jednotlivých druhů nákladů, které by následně byly vyčíslovány a ohraničeny maximální celkovou částkou uvedenou v dohodě. Zákonodárce již ve zmocňovacím ustanovení k vydání vyhlášky

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

uvedeném v § 60 odst. 6 ZVP stanovil, že vyhláška má určit výši úhrady, kterou lze na vojákovi požadovat, pokud nesplní dohodu. Na základě tohoto zmocnění byla vydána vyhláška, jež je od začátku koncipována tak, že po vojákovi bude při nesplnění dohody požadována paušální částka za každý celý konkrétní měsíc studia, která je modifikována pouze o peněžní částku zaplacenou škole nebo vzdělávacímu zařízení ministerstvem obrany za studium vojáka. Vyhláška nepočítá s žádným jiným druhem úhrad, protože uvedená celková částka zahrnuje všechny náklady, které jsou po vojákovi požadovány. Jednotlivými „druhy náhrady“ podle § 60 odst. 2 písm. c) ZVP se tedy nerozumí konkrétní díl či náklady studia, které lze po vojákovi chtít uhradit jako např. cestovné, ubytování, strava a pod, nýbrž jednotlivé druhy paušálních náhrad podle vyhlášky, jako např. paušální náhrada za denní studium, za studium při výkonu služby, za studium v zahraničí, školné uhrazené vzdělávacímu zařízení. Tyto druhy náhrad lze v dohodě specifikovat buďto slovně nebo odkazem na příslušné ustanovení vyhlášky, což je nepochybně také možný způsob uvedení druhu nákladů. Takto je druh nákladů uveden i v předmětných dohodách. Jako druh nákladů je zde tudíž uveden paušální náklad za studium při výkonu služby ve specializované přípravě lékařů a farmaceutů ve vyhláskové základní (nezvýšené) výši 12 000 Kč za měsíc studia v ČR. Důvodem této úpravy je, že nemůže dojít k postupům známých z pracovního práva, kdy se určité druhy nákladů do dohody zahrnou nebo ne, případně nakonec nevstoupí do výpočtu náhrady, protože nebyly z vůle jedné ze stran v průběhu studia vůbec nárokovány. V dané dohodě jsou odkazy na příslušná ustanovení vyhlášky, kde jsou právně předvídatelným způsobem stanoveny potřebné údaje, a to jak doba setrvání ve služebním poměru, tak výše konkrétní úhrady za studium.

7. K námitce nesprávné aplikace § 82 odst. 4 věta první správního řádu a odkazu žalobce na obsáhlou soudní judikaturu žalovaný uvedl, že závěry žalobce nepovažuje za správné. Judikatura prolamuje princip koncentrace u řízení popsanych v § 50 odst. 3 věta druhá správního řádu. Předmětné řízení však takovým řízením není. Bylo vedeno na základě žádosti žalobce a bez této žádosti by k zahájení nedošlo. Pokud bylo rozhodováno o povinnosti žalobce uhradit náhradu nákladů spojených se studiem, bylo rozhodováno o závazku, který žalobce smluvně převzal, a to v řízení vedeném na základě žádosti žalobce. Je třeba rovněž poukázat na skutečnost, že žalobce ani v žalobě neuvádí kým na něj měl být nátlak při podpisu dohod vyvíjen. Zmiňuje bez konkrétní specifikace jednou nadřízené, jindy služební orgán, tedy ani řádně netvrdí konkrétní skutečnosti, které by měly být v řízení následně prokazovány.
8. K námitce ohledně rozporu jednání služebního orgánu s dobrými mravy s přihlédnutím k § 580 občanského zákoníku žalovaný uvedl, že ani tato výhrada není oprávněná. Konstatoval, že obecné, a co do osob, které se údajně měly nátlaku dopustit, nekonkretizované tvrzení o nátlaku ze strany služebního orgánu či nadřízených bylo uplatněno v rozporu se zásadou koncentrace řízení. Tvrzení o nedostatku svobodné vůle na straně žalobce jsou tedy irelevantní i pro případné posouzení předmětného právního jednání z hlediska dobrých mravů.
9. Žalovaný žádal, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

10. Při ústním jednání účastníci setrvali na svých stanoviscích. Soud k návrhu žalobce provedl jeho účastnický výslech. V něm uváděl obdobně, jako v podané žalobě. Zdůraznil, že

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

nátlak považoval za zřejmý, týkal se celého ročníku, ale i ročníků nad a pod nimi. Stalo se tak asi měsíc nebo dva před státními zkouškami v učební místnosti, kam byli pozváni, a kde jim byl poskytnut prostor klást otázky za přítomnosti personalistky. Ta ale žádné odpovědi neznala, přinesla dokument k podpisu a k dotazu, zda si jej mohou prostudovat a dát právníkovi, jim bylo sděleno, že prakticky ne, že musí podepsat. Byl tam i časový nátlak v naprosto nevhodné době státních zkoušek. Ocitli se tak ve velice nevyhovujícím postavení v pozici slabšího v armádě. Uvedl, že pokud nespolupracujete se systémem, dá vám jasně najevo, že tudy cesta nevede a použije následky, aby vám zavařil. Poté, kdy byly nuceni podepsat dohody, přešla komunikace ze strany nadřízených do podoby, že buď podepíší a prodlouží si závazek nebo budou propuštěni ze služebního poměru, nebo budou pracovat na pozicích s nižším platovým a kariérním ohodnocením jako řidiči tater či sběrači raněných. To by jasně degradovalo jejich vzdělání, na které se připravovali. Studovali vysokou školu proto, aby byli lékaři. Všechny formy, které mohla armáda použít, použila. Jednalo se o zastrašení. V armádě, jak je obecně známo, je mnoho lživých informací, nepravd, toto bylo jejich součástí. K úhradě nákladů za studium žalobce uvedl, že z nich nebylo absolutně zřejmé, za co byly hrazeny. Byli v té době lékaři v před atestační přípravě, tedy pracovali v běžném provozu v nemocnicích, na ošetrovnách, vykonávali své povolání jako studium.

11. Ostatní důkazy navržené žalobcem (čestná prohlášení, výpovědi svědků) soud neprovedl, neboť mu pro posouzení právní otázky, která je předmětem sporu, postačoval obsah spisového materiálu, který si od žalovaného vyžádal, jejich provedení by tak bylo nadbytečné.
12. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dopěl k závěru, že žaloba není důvodná.
13. Z obsahu spisového materiálu soud ověřil, že dne XXX byla mezi Českou republikou – Ministerstvem obrany a žalobcem uzavřena dohoda o zvýšení vzdělání Prezenční magisterské studium, studijní obor vojenské všeobecné lékařství – šestileté prezenční studium, Univerzita obrany, Fakulta vojenského zdravotnictví Hradec Králové, Česká republika, ve znění Dodatku č. 1 ze dne XXX a Dodatku č. 2, mimo jiné i s ujednáním, že žalobce jako voják bere na vědomí, že se celková částka, kterou lze na něm požadovat jako náhradu za naplnění závazku, stanoví podle § 2 odst. 1 písm. a) vyhlášky ve zde uvedené výši, jakož i s prohlášením žalobce, že byl před uzavřením dohody podrobně seznámen se zněním vyhlášky a s podrobnostmi o průběhu služby vojáků z povolání vyslaných ke studiu, podpisem žalobce stvrdil, že s obsahem této dohody souhlasí (dále jen „dohoda I.“). Předmětem Dohody o zvýšení vzdělání ze dne XXX se Česká republika – Ministerstvo obrany a žalobce, v níž se strany dohodli na zvýšení vzdělání žalobce ve Specializačním vzdělání v oboru radiologie a zobrazovací metody, Univerzita Karlova, Fakulta vojenského zdravotnictví Hradec Králové Česká republika, ve znění Dodatku č. 1 ze dne XXX. Součástí dohody je mimo jiné i ujednání, že žalobce jako voják bere na vědomí, že se celková částka, kterou lze na něm požadovat jako náhradu za naplnění závazku stanoví podle § 2 odst. 1 písm. b) bod 2 vyhlášky, 2 odst. 1 písm. b) bod 2 vyhlášky ve zde uvedené výši. Stejně jako u dohody I. žalobce prohlásil, že byl před uzavřením této dohody podrobně seznámen se zněním vyhlášky a s podrobnostmi o průběhu služby vojáků

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

z povolání vyslaných ke vzdělávání, podpisem žalobce stvrdil, že s obsahem této dohody souhlasí (specializační dohoda).

14. Z obsahu správního spisu se dále podává, že žalobce požádal o propuštění ze služebního poměru podle § 145 odst. 1 písm. d) ZVP, čemuž jeho služebně nadřízený neodporoval. S poukazem na to, že řízení o propuštění věcně úzce souvisí s řízením o úhradě nákladů a obě řízení se týkají téhož účastníka, vydal služební orgán usnesení o spojení řízení (ze dne XXX sp. zn. XXX). O tom byl žalobce vyrozuměn dne XXX Oznámením o zahájení řízení s výzvou k uplatnění práv účastníka řízení ze dne XXX, sp. zn. XXX. Dne XXX žalobce nahlížel do správního spisu, přitom předložil doklad o převzetí právního zastoupení předchozím právním zástupcem a vyjádření k věci. V něm namítal neplatnost dohod pro absenci obligatorní náležitosti dle § 60 odst. 2 písm. c) ZVP, tedy druhu nákladů, které má voják povinnost uhradit nesplní-li povinnost setrvat ve služebním poměru (dále jen „nahlížení do spisu a vyjádření žalobce před prvostupňovým rozhodnutím“). Po vydání prvostupňového rozhodnutí žalobce uplatnil zastoupení svého původního právního zástupce odvolání, v němž setrval na své argumentaci uplatněné ve vyjádření před prvostupňovým rozhodnutím (odvolání ze dne XXX). V průběhu odvolacího řízení žalobce, nově již zastoupen současnou právní zástupkyní, znovu nahlížel do spisového materiálu (žádost o nahlížení ze dne XXX, úřední záznam o nahlížení do spisu dne XXX). Dále se vyjádřil se ke shromážděné spisové dokumentaci před vydáním rozhodnutí. Setrval na absolutní neplatnosti dohod z formálních důvodů uplatněných dříve v odvolání, tedy pro rozpor s § 60 odst. 2 písm. c) ZVP s poukazem na ustanovení § 234 odst. 3 písm. c) zákoníku práce. Dále namítal absolutní neplatnost závazku ve specializační dohodě pro nedostatek svobodné vůle, ovlivněné pod hrozbou újmy jednáním předcházejícím jejímu podpisu pro rozpor s dobrými mravy dle § 580 občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). K tomu žalobce uvedl, že byl vystaven nátlaku ze strany nadřízených, proto specializační dohodu, jako ostatní, podepsal. Stalo se tak na společné schůzi v aule, kde jim bylo sděleno, že pokud specializační dohody v den složení státních zkoušek neuzavřou, budou zařazeni na služební místa neodpovídající jejich dosaženému vzdělání. Taková situace se mu jako čerstvému absolventovi vázaného závazkem k armádě jevila bezvýchodnou, buď uzavřít neplatnou specializační dohodu nebo vykonávat činnost neodpovídající dosaženému vzdělání, které jej stálo nesmírné úsilí v oboru a je pro něj životním posláním. Za tím účelem žalobce navrhl provedení výslechu své osoby a svědků, které pozdějším podáním specifikoval (podání ze dne XXX ve znění podání ze dne XXX).
15. Při posouzení soud vyšel z následující právní úpravy:
16. Podle ustanovení § 60 odst. 1, 2 písm. c), odst. 6 ZVP v rozhodném znění (1) *Služební orgán může uzavřít s vojákem, který si zvyšuje nebo rozšiřuje vzdělání požadované pro služební zařazení související s výkonem současného nebo předpokládaného služebního zařazení dohodu, kterou se stát zavazuje umožnit vojákovi zvýšení nebo rozšíření vzdělání. Voják se zavazuje setrvat po skončení studia po dohodnutou dobu ve služebním poměru nebo uhradit náklady spojené se zvýšením nebo rozšířením vzdělání nebo jejich část, a to i tehdy, zanikne-li vojákovi služební poměr před ukončením zvýšení nebo rozšíření vzdělání nebo v jeho průběhu. (2) Dohoda se musí uzavřít písemně a musí v ní být uvedeny c) druhy nákladů, které bude voják povinen uhradit, nesplní-li svůj závazek setrvat ve služebním poměru, jinak je dohoda neplatná.*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

(6) Ministerstvo stanoví vyhláškou výši úhrady, kterou lze na vojákově požadovat, pokud nesplní dohodu.

17. Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) bod 2 vyhlášky výše úhrady za studium při nesplnění dohodnuté doby, po kterou se voják zavázal setrvat ve služebním poměru po skončení studia, (dále jen "dohodnutá doba") činí za každý měsíc studia v České republice při studiu při výkonu služby ve specializované přípravě lékařů a farmaceutů 12 000 Kč.
18. Podle § 82 odst. 4 věta první správního řádu k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlídně jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve.
19. Soud předně uvádí, že žalobou napadené rozhodnutí netrpí namítanými procesními vadami, spočívajícími v nepřezkoumatelnosti a v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu.
20. Podle ustálené judikatury správních soudů je zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost vyhrazeno vadám správních rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze správní rozhodnutí meritorně přezkoumat. Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze přitom podle ustálené rozhodovací praxe správních soudů považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Azs 47/2003 - 130, případně usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006 - 74).
21. V jiných svých rozhodnutích NSS dovodil, že pokud správní soud přezkoumá nepřezkoumatelné správní rozhodnutí, zatíží vadou nepřezkoumatelnosti také svůj rozsudek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006-91). Nejvyšší správní soud se problematikou nepřezkoumatelných správních rozhodnutí opakovaně zabýval a zastává názor, že o nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nedostatek důvodů jde zejména tehdy, pokud z jeho odůvodnění není patrné, proč správní orgán rozhodl způsobem uvedeným ve výroku rozhodnutí (tyto důvody přitom musí vycházet z provedeného dokazování a musí být jasné a přesvědčivé) nebo jak se vypořádal s připomínkami a námitkami účastníků řízení (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-118, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74). Zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je přitom vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat.
22. Tak tomu ale v projednávané věci není. Z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný reagoval na žalobcovy odvolací námitky. Konkrétně se na straně 3 až 5 žalobou napadeného rozhodnutí předně vyjádřil k tvrzeným formálním nedostatům specializační dohody, podrobně vysvětlil svůj náhled na zjištěný skutkový stav a jeho posouzení dle § 60 odst. 1, 2 písm. c) odst. 6 ZVP a vyhlášky. Zejména poukázal na

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

konceptu vyhlášky s tím, že nepočítá s žádným jiným druhem náhrad, protože uvedená celková částka zahrnuje všechny náklady, které jsou po vojákově požadovány. Žalovaný se také vyjádřil k námitce zpochybňující platnost dohody z hlediska absence svobodné vůle žalobce v důsledku nátlaku ze strany nadřízených, kdy argumentaci žalobce s poukazem na § 82 odst. 4 věta prvního správního řádu odmítl. Zaujal stanovisko i k žalobcem namítanému rozsudku NSS č. j. 1 As 181/2018-29. Poukázal na to, že žalobce své tvrzení o nátlaku a důkazní návrhy uplatnil až v průběhu odvolacího řízení, a tedy v rozporu s § 82 odst. 4 věta prvního správního řádu. Z jeho odůvodnění je přitom zřejmé, že právě proto nereagoval na doplněná odvolací tvrzení o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a nedostatku dobré víry a důkazní návrhy v odvolacím řízení. Soud k tomu dodává, že prostý nesouhlas žalobce s právním posouzením žalovaného, tvrzené procesní vady žalobou napadeného rozhodnutí nezakládá.

23. Podstatou prvního žalobního bodu je tvrzení o neplatnosti dohod z formálního hlediska, ale i tvrzení o neplatnosti specializační dohody pro její uzavření pod nátlakem. Při samotném posouzení (ne)platnosti dohod z formálního hlediska vyšel soud z žalobcem odkazovaného nálezu Ústavního soudu (ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 625/03), který připomíná jednu ze základních zásad právních a uvádí *Dalším základním principem výkladu smluv je prioritita výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady. Je tak vyjádřen a podporován princip autonomie smluvních stran, povaha soukromého práva a s ním spojená společenská a hospodářská funkce smlouvy. Neplatnost smlouvy má být tedy výjimkou, nikoliv zásadou. Tento výkladový argument přesahuje český právní řád, prolíná se právními řády západní právní kultury a má charakter obecného principu právního [viz např. Lando O., Beale H. (eds.): Principles of European Contract Law. Parts I and II. 2nd ed. Kluwer Law International 2000, článek 5:106]. Není tedy ústavně konformní a je v rozporu s principy právního státu vyvěrajícími z čl. 1 Ústavy taková praxe, kdy obecné soudy preferují zcela opačnou tezi upřednostňující výklad vedoucí k neplatnosti smlouvy před výkladem neplatnost smlouvy nezakládajícím., dle kterébude doplněno.* Je třeba připustit, že dohoda v ujednání o výši úhrady za studium jednotlivé druhy nákladů výslovně neuvádí. Nahlížeje na toto ujednání právě optikou zmíněného nálezu Ústavního soudu, a při vědomí toho, že obě strany dohody tyto podepsaly bez připomínek, kdy žalobce prohlásil, že byl před uzavřením dohody podrobně seznámen se zněním vyhlášky a s podrobnostmi o průběhu služby vojáků z povolání vyslaných ke vzdělávání a podpisem stvrdil, že s obsahem dohody souhlasí, soud ve shodě se žalovaným považuje za naplněný požadavek zákona (§ 60 odst. 2 písm. c) ZVP) tím, že byla výše úhrady za studium v dohodě specifikována odkazem na konkrétní ustanovení vyhlášky (§ 2 odst. 1 písm. a), resp. písm. b) bod 2). Vyhláška, jako prováděcí právní předpis za tím účelem vydaný (§ 60 odst. 6 ZVP) totiž v ustanovení § 2 podrobně stanoví v jaké výši (paušální), jak často (měsíčně), v jaké formě studia (§ 2 odst. 1, 2) a za jaký druh studia (§ 2 odst. 1 písm. a) bod 1 až 5, písm. b) bod 1 až 3) náleží armádě úhrada za nesplnění dohodnuté doby, po kterou se voják/žalobce zavázal setrvat ve služebním poměru po skončení studia (§ 1). Že se jedná o částku vše zahrnující a konkrétně danou pro daný program studia (u žalobce magisterské studium, studijní obor Vojenské všeobecné lékařství, Univerzita obrany, resp. specializační vzdělávání v oboru radiologie a zobrazovací metody á 12 000 Kč měsíčně) je zřejmé právě z konkrétního vymezení jednotlivých studijních programů (§ 2 odst. 1 písm. a), b), neboť výše úhrady v jiných studijních programech je také stanovena jednotnou částkou. Soud tak neshledal důvod pro

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

zrušení žalobou napadeného rozhodnutí proto, že dohoda neobsahuje výslovně druhy nákladů, tedy konkrétní dílčí náklady studia, ale obsahuje konkrétní odkaz na jednotlivý druh paušální úhrady, jako je tomu například při prezenčním nebo denním studiu v § 2 odst. 1 písm. a) bod 1. až 5. (u dohody I.), nebo při studiu při výkonu služby v § 2 odst. 1 písm. b) bod 1. až 3. (u specializační dohody bod 2.), s uvedením konkrétní částky v rozsahu od 2 do 30 tisíc Kč podle druhu studijního programu.

24. Soud tak ve vztahu k této dílčí žalobní námitce uzavírá, že pro splnění zákonné náležitosti stanovení druhů nákladů ve smyslu § 60 odst. 2 písm. c) ZVP postačoval konkrétní odkaz na příslušné ustanovení vyhlášky, kde se výše úhrady konkrétně stanoví. Pevně (fixně) vyhláškou stanovenou výši úhrady soud naopak považuje za prospěšnou pro obě strany dohody, neboť je již v době jejího uzavření (zde ve znění dodatku) pevně daná, transparentní a změnit se může jen změnou právního předpisu po legislativním procesu.
25. Nedůvodnou shledal soud i námitku neplatnosti specializační dohody pro její uzavření pod nátlakem. Vzhledem k tomu, že tato žalobní námitka úzce souvisí s *druhým žalobním bodem*, soud je vypořádal společně. Ze shora stručně popsaného skutkového stavu je zřejmé, že dohodu podepsal žalobce, aniž by proti ní čehokoli namítal. Tuto svou výhradu neuplatnil ani při podání žádosti o propuštění ze služebního poměru, ani při zahájení řízení o výši úhrady (nejen) za toto studium a při spojení tohoto řízení s řízením o propuštění. Nestalo se tak dokonce ani v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí (ze dne XXX), kde v zastoupení předchozím právním zástupcem setrval na svém stanovisku z doby před vydáním prvostupňového rozhodnutí, a sice na tvrzení o neplatnosti dohody pro nesplnění náležitosti dle § 60 odst. 2 písm. c) ZVP. K argumentaci o uzavření specializační dohody pod nátlakem žalobce přistoupil až v průběhu odvolacího řízení po změně právního zastoupení, kde také nově navrhoval výsledk svůj a dalších vojáků (které následně označil). Za tohoto stavu soud v souladu se závěry žalovaného shledává tvrzení o nátlaku nadřízených při uzavírání specializační dohody za nové, a tedy rozporné s ustanovením § 82 odst. 4 věta první správního řádu, neboť jej žalobce mohl a měl uplatnit dříve. Na tom to závěru ničeho nezměnil ani žalobcův výsledek při ústním jednání, který nepřinesl k tvrzením žalobce v průběhu odvolacího řízení nic nového. Žalobce ostatně ani netvrdí, natož aby prokazoval, že mu nebylo umožněno učinit v řízení v prvním stupni určitý úkon (§ 82 odst. 4 věta druhá správního řádu). Pokud totiž žalobce považoval specializační dohodu za uzavřenou pod nátlakem, jedná o skutečnost, která existovala od jejího počátku až do doby žádosti žalobce o propuštění ze služebního poměru, samotného propuštění s vyčíslením výše úhrady za studium. Je s podivem, že si žalobce jako vysokoškolsky vzdělaný člověk tento aspekt neuvědomoval dříve a stalo se tak až poté, kdy v průběhu odvolacího řízení změnil právní zastoupení, ačkoliv předtím v odvolání namítal (jen) formální vady dohody. Soudu se jeví jeho počínání za tohoto skutkového a procesního stavu nepravděpodobným, až účelovým.
26. Pro úplnost soud uvádí, že na řízení o stanovení výše úhrady za studium, byť bylo formálně zahájeno z moci úřední, nekladl stejně přísné nároky (vyplývající z žalobcem odkazované judikatury), jako by tomu bylo v případě, kdy by toto řízení nebylo vyvoláno řízením o žádosti žalobce o propuštění ze služebního poměru za existence dohod (dohody I. a specializační dohody) v nichž se žalobce zavázal armádě náklady za studium pro případ nesetrvání ve služebním poměru po dohodnutou dobu uhradit, jak tomu bylo v projednávané věci. Proto soud na žalobcem namítané rozsudky Nejvyššího správního

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

7/2024

soudu nevešel. Soud opětovně poukazuje na zjevné studijní předpoklady, dosažené vzdělání a tedy určitý rozhled žalobce, pro které lze rozumně očekávat, že si bude vědom závazku uhradit náklady za vzdělání, které mu armáda umožnila.

27. S ohledem na výše rekapitulovaný obsah spisového materiálu soud nemohl přisvědčit ani tvrzení žalobce o porušení jeho procesních práv. Z obsahu správního spisu je totiž zřejmé, že byl žalobce poté, kdy sám podal žádost o propuštění ze služebního poměru, seznámen se zahájením řízení o propuštění a jeho spojení s řízením o výši úhrady za studium spolu s výzvou, nechť uplatní svá práva účastníka řízení. Žalobce do spisu opakovaně nahlížel, tedy se seznamoval s průběhem řízení, využil práva vyjádřit se (před prvostupňovým rozhodnutím podáním dne XXX), odvolal se, po podání dovolání opětovně nahlížel do spisu a uplatnil další vyjádření včetně návrhu na dokazování, k tomu mu byl poskytnut na jeho žádost požadovaný časový prostor (nahlížení do spisu dne XXX, žádost ze dne XXX, podání ze dne XXX a ze dne XXX). Soud tak porušení procesních práv žalobce neshledal. Nelze ani přehlédnout, že žalobce byl po významnou část správního řízení zastoupen advokátem, u něhož lze důvodně předpokládat, že jako profesionální právní zástupce neopomene procesní práva svého klienta bránit.
28. Námitky nejsou důvodné.

V. Závěr a náklady řízení.

29. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
30. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve věci procesně úspěšný, žalovanému správnímu orgánu, který měl úspěch, však důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 16. října 2024

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.